

Сценарій інтелектуально-розважальної гри

«Гідні бути українцями»

Хід гри

(Слайд №1)

Вчитель: Добрий день, дорогі діти. Цього тижня наша країна відзначатиме День Гідності і Свободи. Нажаль, зараз наша держава переживає не найкращі часи. З усіх боків українцям намагаються довести, що вони ні на що не здатні, що найкращий вихід для них – «тікати з цієї країни якомога швидше», що дивитися в Україні немає на що і світові до нас байдуже. Проте, цифри статистики та факти говорять нам речі абсолютно протилежні. Є безліч здобутків українців, які не зітруться з пам'яті ні за яких умов.

По-перше, ми маємо пишатися своєю мовою, яка за підсумками світових конкурсів є однією з найкрасивіших мов планети. Пишатися нашими працьовитими, вольовими та веселими людьми, що своїми силами та згуртованою працею, хоча й повільно, але впевнено, виводять Україну на один рівень з економічно розвиненими країнами світу. Ми маємо пишатися своїми традиціями, мелодійними піснями, квітучими ланами і кожною частинкою своєї неосяжної Батьківщини.

Сотні видатних українців були та залишаються творцями світової історії. Художники та науковці, політики та композитори, актори та письменники – всі вони дають нам можливість за кордоном чи в себе вдома з гордістю сказати: «Я – українець!».

А ви думали, що Україна так просто. Україна — це супер. Україна — це ексклюзив. Це твердження Ліни Костенко наші команди спробують підтвердити сьогодні. Сьогодні ви маєте можливість продемонструвати свої знання, свою кмітливість, винахідливість і швидкість.

Знайомтесь: команда 1 _____ . Капітан команди: _____

Команда 2 _____ . Капітан команди: _____

Наше журі: _____

(Слайд №2)

Правила гри: перед вами є ігрове поле, яке складається із п'яти категорій, у кожній з яких є 5 запитань. Правильна відповідь на питання принесе вам відповідну кількість балів. Якщо

команда не відповіла на запитання, або відповідь була невірною, то суперники можуть відповісти, але балів вони отримають вдвічі менше. На роздуми командам дається 1 хвилина.

(Слайд №3)

Для того, щоб визначити яка команда розпочинатиме гру, проведемо конкурс «Літературна мозаїка». Склавши імена та прізвища відомих поетів і письменників ви отримаєте назву твору Т. Г. Шевченка.

1. Тарас	О Глібов
2. Олександр	Р Толстой
3. Леся	А Пушкін
4. Іван	А Франко
5. Лев	Н Шевченко
6. Ліна	Т Гоголь
7. Микола	С Костенко
8. Леонід	З Українка
9. Джек	О Ліндгред
10. Астрід	Л Тичина
11. Павло	Д Лондон
12. Сергій	Я Єсенін

Мистецтво

(Слайд №5)

10. На одній з виставок образотворчого мистецтва в розділі «Мистецтво авангарду» експонувалася дуже стара картина квадратної форми, на якій нічого не можна було розгледіти. Відвідувачі виставки дуже дивувалися, чому цю картину не треба реставрувати. Назвіть ім'я художника та назву картини. **Казимир Малевич «Чорний квадрат».**

Додаткова інформація: Казимир Малевич - автор «Чорного квадрату», один із основоположників супрематизму, український художник-абстракціоніст. Народився

в Києві в українсько-польській католицькій сім'ї, частину життя провів в Україні. І хоча пік його слави припадає на російський період життя, сам Малевич завжди називав себе українцем. Збереглися його статті українською мовою.

(Слайд №6)

20. У січні 2016 р. Національний банк України випустив пам'ятну монету з нотами відомої народної колядки від першого хорового виконання якої минуло 100 років. Вкажіть назву цієї пісні і автора її обробки. **«Щедрик», Микола Леонтович**

Додаткова інформація: Завдяки Миколі Леонтовичу весь світ на Різдво співає український Щедрик, в англomовному варіанті відомий як *Carol of the Bells* (Колядка дзвонів). Його обробку композитор обмірковував протягом усього життя — відомі п'ять редакцій хорових розспівів пісні. Колядка дзвонів широко використовується в рекламі, а її гумористичні версії фігурували в таких американських телесеріалах: «Південний парк», «Гаррі Поттер», «Сам удома», «Сам удома- 2» тощо.

(Слайд №7)

30. У 2016 році всесвітньо відоме видання *The New York Times* назвало її головним трендом літнього сезону? Хто вона? **Українська вишивка.**

Додаткова інформація: Моделі у вишиванках, одягнугтих під елегантний піджак свого часу популяризував ще у XIX ст. Іван Франко. Зараз вишиванки епізодично фігурують у колекціях відомого модного будинку *Gucci*. А у вбраннях *Valentino* були помічені традиційні для Прикарпаття жупан і лейбик.

(Слайд №8)

40. У Китаї – у-шу, в Аргентині – капоейра. А що в Україні? **Бойовий гопак**

Додаткова інформація: Усе почалося на Запорізькій Січі. Козак потрапляв на Хортицю і його одразу скеровували на навчання– читати-писати, грати на музичних інструментах і танцювати. Останній пункт видавався найбільш дивним, але це тільки спочатку. Бо гопак – танець не простий. Це своєрідна розминка, під час якої відпрацьовували основні бойові елементи — блискавичну швидкість, потужні удари рук і ніг, сталеву стійка й тактику. Декілька років таких танців, і хлопчина перетворювався на справжнього воїна. Бо виконувати такі рухи без натренованого тіла просто нереально.

Пізнавати тонкощі бойового гопака можна від 5 до 25 років, протягом яких доведеться пройти 7 рівнів майстерності від Жовтяка до Волхва.

(Слайд №9)

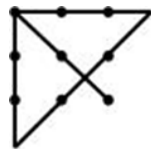
50. Совість нації, так часто називають цю геніальну жінку. У СРСР вона роками писала в шухляду, що було розплатою за активний публічний захист шістдесятників і дисидентів. А в роки незалежності відмовилася від звання Героя України, назвавши нагороду "політичної біжутерією". Усе своє життя геніальна поетеса та письменниця не боялася влади та відкрито говорила всю правду про неї. Зараз вона воліє мовчати, а з нами говорять її твори. Ліна Костенко...

Додаткова інформація: 19 березня письменниці виповнилося 88 років. Сильна жінка та справжня патріотка своєї країни! «І кожен фініш це по суті старт».

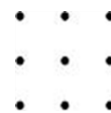
Логічні задачі

(Слайд №10)

10. Логотип цієї всесвітньо жарт про українську понадкушую!»). Apple.

відомої компанії примушує пригадати ментальність: «Як не з'їм, то

Додаткова інформація: До заснування компанії-гіганта Apple доклався Стів Возняк. Батько Стівена — буковинець, матір — німкеня. Сім'я Возняків переїхала до Америки після війни. Майбутній комп'ютерний геній народився вже у Каліфорнії.

(Слайд №11)

20. Що більше: сума всіх цифр чи їхній добуток? Сума. (Добуток буде рівним «0», оскільки одна з цифр це «0»)

(Слайд №12)

30. Троє рибалок мають один човен. Вони тримають його на ланцюгу, що замикається трьома замками. Кожний з друзів має тільки один ключ (всі ключі від різних замків), але все-таки він може взяти човен, використовуючи тільки свій ключ. Як же в них це виходить? Вони з'єднали три замки послідовно, тому відмикаючи один із замків, розмикається весь ланцюг.

(Слайд №13) 40. З'єднайте всі точки на малюнку чотирма прямими.

(Слайд №14)

50. Є квадратний ставок (див. схематичний малюнок). По кутах його біля води ростуть чотири старих дуби. Ставок знадобилося розширити, зробивши його вдвічі більше по площі, зберігаючи, однак, квадратну форму. Але старих дубів торкати не бажають. Чи здійсненне це завдання? Необхідно виконати поворот на 45 градусів тоді можна збільшити площу ставка вдвічі, не торкаючи дубів.

Мовні загадки

(Слайд №15)

10. Як записати слово «робота» п'ятьма літерами? Праця

(Слайд №16)

20. Який числівник, ставши за нами, утворить жіночу прикрасу? Намисто

(Слайд №17)

30. Створіть нове слово, взявши префікс із слова «прибув», корінь із слова «кордони», суфікс із слова «керівник». Прикордонник

(Слайд №18)

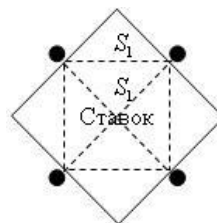
40. На цьому малюнку зашифровано стійке словосполучення, що виступає в мові як неподільний за значенням вислів. Як називаються такі словосполучення? Що означає дане словосполучення?

носі – добре

Фразеологізми.

запам'ятати.

Зарубати (собі) на

(Слайд №19)

50. Прізвище якого видатного українця зашифровано у цьому ребусі?

Симоненко.

Додаткова інформація: Великий поет з важкою долею. Можливо, за сприятливих обставин В. Симоненко став би не лише “Витязем української поезії”, а її справжнім Генієм. Але життя не було прихильним до нього: цензура не допускала до друку його найцінніші твори, які поширювалися манівцями самвидаву; жорстоке побиття міліціонерами на станції ім. Шевченка (м. Сміла) та невблаганна онкологічна хвороба прискорили його смерть,

Звичай і традиції

(Слайд №20)

10. Назвіть рослину, яка в українському фольклорі є символом сліз. Горох. («Сльози котяться як горох»)

(Слайд №21)

20. Який предмет жіночого гардеробу символізував зміну статусу дівчини після весілля? Хустка

Додаткова інформація: Колись дівчатам слід було ходити з непокритою головою — але зі стрічкою або у вінку, спустивши на косу кольорові стрічки (бинди). Хустку як щоденний необхідний найважливіший елемент вбрання дівчина «діставала» вже під час весілля, коли відбувався обряд «покривання голови», який означав перехід до іншого соціального стану, набуття сімейного статусу. Тоді українка повинна була носити очіпок (або хустку). До нині зберігся також звичай, без якого не обходиться жодне весілля на Західній Україні – «покривання» молодої хусткою. Цей звичай є символом того, що вона ніколи вже на вечорниці, до дівчат, не піде, бо вона стає заміжньою жінкою, господинею в домі.

(Слайд №22)

30. Листя якого дерева вишивали українські жінки на сорочках своїх синів, щоб вони були міцними і сильними? **Листя дуба**

Додаткова інформація: Дуб - священне дерево, що уособлювало Перуна, бога сонячної чоловічої енергії, розвитку, життя. Дуб - це чоловіча сила, його вишивали на чоловічій частині рушника, та частіше за все на парубочих та чоловічих сорочках. Дубове листя також символізує довголіття та терпіння. З жолудями означає тілесну та духовну зрілість.

(Слайд №23)

40. З давніх-давен мандрівники, проїжджаючи Україною, зауважували їх як достеменну особливість місцевих краєвидів. Вони ставилися на роздоріжжях, при в'їзді до міста або села й уособлювали як глибоку віру наших предків, так і найдавнішу народну традицію. Про які придорожні обереги йде мова? **Хрести**

Додаткова інформація: Придорожні хрести неодмінний атрибут українських сіл. Вони відіграють важливу роль у духовному житті села. Кожен хрест у відповідному місці мав своє значення та призначення. Ставилися вони у чітко визначених місцях: на своєму обійсті чи полі, як оберіг, на Славу Божу, на околицях населеного пункту для захисту від хвороб чи епідемій, при дорогах, біля водоймищ, роздоріжжях, на якихось сакральних чи історичних місцях, а також на честь визначних подій села.

(Слайд №24)

50. У давнину, а в деяких місцях і до цього часу, під час обряду сватання дівчина, відмовляючи парубкові, підносила йому гарбуз. Що, крім відмови, це могло означати? Чому з усієї городини підносили саме гарбуз? **У насінні та м'якоті гарбуза містяться заспокійливі речовини.**

Додаткова інформація: З давніх-давен відвар гарбузового насіння та м'якоті використовувався в народній медицині, як заспокійливий засіб. Тож дівчина, відмовляючи хлопцеві хотіла сказати йому в такий спосіб заспокійливі слова.

Видатні українці

(Слайд №25)

10. Вийшовши за Генріха, вона стала прабабцею майже 30-ти королів. Вона була дуже вродливою та розумною. Доки неписемні барони ставили замість підписів хрестики, вона впевнено підписувалася на державних документах. **Анна Ярославна**

***Додаткова інформація:** У Києві Анна займалась переписуванням книжок для бібліотеки. За грамотність недоброзичливіці часто називали її відьмою. На Реймському Євангеліє, яке привезла Анна та на якому присягала на вірність Франції під час корпорації, довгий час присягали французькі монархи навіть не знаючи якою мовою написана книга.*

Була єдиною жінкою, яка вела переписку з Папою Римським Миколою II.

(Слайд №26)

20. «Золота рибка України». Чотириразова олімпійська чемпіонка з плавання, найтитулованіша спортсменка України в історії Олімпійських ігор. Кар'єра «Золотої рибки» на найбільших міжнародних змаганнях тривала 7 років – з 1997-го по 2004-й. Піком виступів стали дві Олімпіади – 2000 в Сідней і 2004-го в Афінах. На цих іграх українка завоювала в сумі п'ять медалей, чотири з яких – золоті. **Яна Клочкова**

***Додаткова інформація:** Кар'єра «Золотої рибки» на найбільших міжнародних змаганнях тривала 7 років – з 1997-го по 2004-й. Піком виступів стали дві Олімпіади – 2000 в Сідней і 2004-го в Афінах. На цих іграх українка завоювала в сумі п'ять медалей, чотири з яких – золоті.*

(Слайд №27)

30. Виходець з роду запорізьких козаків, Іван Піддубний прославив своїх предків на всю планету. Перший шестиразовий чемпіон світу він не програв жодного турніру в своєму житті, хоча завершив виступи в 70-річному віці. Ким був Іван Піддубний?

Борець, атлет, артист

***Додаткова інформація:** Піддубного ніхто в світі не міг здолати на борцівському килимі 25 років. До речі, коли в СРСР йому видали паспорт з національністю «русаки» і написаним по-російськи прізвищем, атлет, який народився на Полтавщині, власноруч змінив свої дані в документі на «Піддубний» і «українець».*

(Слайд №28)

40. Хлопчиком він любив слухати розповіді мами про нескінченність Всесвіту, про таємниці морів і океанів, про дивовижний світ, що далеко простягався за стінами київської квартири. Але найбільше вражали уяву розповіді про генія XV ст. Леонардо да Вінчі та про його ідею створити «залізного птаха» – літаючу машину, що мала підніматися в повітря під дією потужного гвинта без розгону. Йому поталанить утілити в життя більшість дитячих мрій і стати людиною, яка через 5 століть втілить мрію великого да Вінчі...Хто він і про який винахід іде мова? **Ігор Сікорський**

***Додаткова інформація:** Українсько-польсько-російський та американський авіаконструктор з'явився на світ у Києві, в квітні 1889 році, але більшість свого життя провів в еміграції. У 19 років Сікорський почав конструювати справжні літаки. А вже у 20 будучи студентом Київського політеху розробив і побудував свій перший вертоліт. Його літак-велетеня – Ілля Муромець (1913) став світовим рекордсменом у вантажопідйомності. В Америці авіаконструктор створив 15 типів літаків і в світовому масштабі уславився як «батько вертольотобудування». Гелікоптери Сікорського марки S 1941 року були прийняті на озброєння Збройними силами Америки.*

(Слайд №29)

50. Влітку смерть забрала того, хто був живим символом незламності українського духу, хто виборов Незалежність Україні. За антирадянську діяльність та прагнення до незалежності його на початку 60-х років засудили до смертної кари, яку потім замінили на багаторічне ув'язнення. Загалом у радянських таборах він провів понад 25 років. Він був серед засновників Української гелісінської групи, і саме він у 1991 написав Акт проголошення незалежності. Хто він? **Левко Лук'яненко.**

***Додаткова інформація:** За антирадянську діяльність та прагнення до незалежності його на початку 60-х років засудили до смертної кари, яку потім замінили на багаторічне ув'язнення. Загалом у радянських таборах він провів понад 25 років. 24 серпня йому виповнилося б 90.*

Слово журі.

Вам уже, мабуть, говорили, що ви є майбутнім нашої країни. Це зараз говорю вам і я. І це, повірте мені, не пусті слова. Так, звісно, не всі з нас стають президентами,

міністрами, але з багатьох краплинок води набирається цілий океан. Яким буде наш океан – чистим блакитним, або брудним і темним – залежить від кожного з вас.

Тож своїми знаннями, працею, здобутками примножуйте культуру, своїми досягненнями прославляйте нашу Батьківщину. Будьте гідними своїх предків, своїх батьків, любіть рідну землю, бережіть волю і незалежність України, поважайте свій народ.

(Слайд №30)

Шануйте себе і свою гідність, і шановані будете іншими. Українці, пишайтесь тим, що ви – українці!

Джерело: <https://www.schoollife.org.ua/835-2019/>